

Tekenen in de tijd 216

10-16 september 2023

Op het feest van Maria Geboorte kwam een groep betrokkenen bij het Huis van Dominicus samen. Zij bezonnen zich op de toekomst, vertelt Erik Borgman, niet door problemen te bespreken, maar door te vragen wat hoop geeft. Hoop blijkt zich juist in moeilijkheden aan te dienen.

Afgelopen vrijdag 8 september waren we bijeen met ruim een dozijn mensen die op verschillende manieren betrokken zijn bij het Huis van Dominicus. Wij zullen de komende periode meerdere bijeenkomsten beleggen om ons te bezinnen op de toekomst. Zoals overal worden ook bij ons de vrijwilligers ouder en worden het er minder. Het is onontkoombaar om sommige regelingen te herzien. We hebben mensen en organisatievormen nodig die het Huis van Dominicus naar de toekomst dragen.

Maar juist met het oog daarop zijn wij niet uit op bijeenkomsten waarin problemen geïdentificeerd worden, waarvoor we dan hopelijk oplossingen vinden. Wij willen de dragende grond van het Huis van Dominicus nader verkennen om deze te kunnen versterken. Wat vinden de betrokkenen belangrijk? Wat inspireert ze en waartoe? Hoe zien zij hun eigen plaats en rol? Annemarie Reinders en Hermen van Dorp hadden daarom een bijeenkomst belegd die draaide rond het thema hoop. Hoop is niet hetzelfde als optimisme en ook iets anders dan het geloof dat het wel goedkomt. Hoop komt voort uit het goede dat als mogelijkheid aan ons trekt en vraagt om onze toewijding, onafhankelijk van het resultaat. Tenminste, zo zou ik het zelf uiteindelijk zeggen.

In de ochtend sprak de Amsterdamse drugspastor Zwanine Siedenburg over hoop en wat haar gaande houdt in haar zorg voor drugsverslaafden. Zij hebben vaak zelf maar één hoop en die is heel concreet en banaal: dat zij aan geld weten te komen om hun volgende dosis drugs te kunnen scoren? Zwanine maakte al direct duidelijk dat de vraag die zij vaak krijgt, de vraag waar ze dat nu toch voor doet, aangezien deze mensen toch helemaal niet geholpen willen worden, voor haarzelf eigenlijk nooit speelt. Er is bij haar een diepe overtuiging – door God in haar gelegd, zei zij zelf – dat ook deze mensen kinderen van God zijn. Op grond daarvan kan zij niet anders dan proberen zorg voor hen te hebben. Het leidt er niet toe dat deze mensen van de drugs afkomen en het drugspastoraat is vaak betrokken bij begrafenissen. Ze is getuige van rafelige levens en de gevolgen daarvan, namens de kerk. Dat is niet ergens goed voor, dat is in zichzelf goed.

Zwanine vertelde onder meer over het mede door haar gestarte project *Walk of Life*. Het project bestaat in de kern in het aanleggen van een grote database met levensverhalen en sociale testamenten van mensen zonder groot sociaal netwerk. Zwanine schrijft erover:

Op het moment dat deze mensen komen te overlijden kan hun levensverhaal uit deze database worden opgediept en zo kan er een verhaal verteld worden bij iedere persoon. Niemand hoeft zo naamloos ten onder te gaan.

Ieder mens is een verhaal dat het waard is om verteld te worden. Door hun verhaal vast te leggen, getuigt *Walk of Life* van de hoop dat God alle dingen nieuw maakt, alle tranen uit onze ogen zal wissen en een einde maakt aan lijden en pijn, verdriet

en rouw – en de dood zal niet meer zijn (vgl. Openbaring 21,4). Althans, zo hoorde ik haar verhaal.

De bijeenkomst vrijdag werd geleid door Maria van Mierlo. Vanuit haar verbondenheid met de spiritualiteit van de trappisten hield zij ons in het contemplatieve spoor. Wat resoneert er van wat je gehoord hebt, en hoe? Zij zorgde ervoor dat we eerst ruimte gaven aan deze vragen en pas daarna met elkaar in gesprek gingen. Deze gesprekken gingen hierdoor als vanzelf niet over wat we vonden dat we moeten gaan doen, of nog meer moeten gaan doen. Ze gingen over waar wij zelf hoop en betekenis aan ontleen. Zo werd zichtbaar dat voor de aanwezigen het Huis van Dominicus niet zozeer een project is, maar een plaats waar hoop kan opbloeien en het mogelijk is te ontdekken dat wij door deze hoop gedragen worden. Wat dit concreet betekent, daar hebben we niet al te veel over doorgepraat.

Toch denk ik zelf dat hiermee al veel is gezegd over het Huis van Dominicus. Het is geen activiteitscentrum, ook geen spiritueel activiteitscentrum. Eerder is het een plaats waar hoop kan binnenkomen, hoop kan ontstaan en van daaruit ook weer hoop kan uitgaan. Een plaats die ervan getuigt dat God ook in onze samenleving en cultuur, die zichzelf inbeeldt van God los te zijn, nog volop van zichzelf doet spreken, dat Jezus Christus onder ons leeft en dat de Geest inspireert.

De apostel Petrus vermaant zijn lezers altijd bereid te zijn 'tot verantwoording aan ieder die rekenschap vraagt van de hoop die in u leeft. Maar doe het met zachtmoedigheid en respect, en vanuit een zuiver geweten' (1 Petrus 3,15-16). De beste verantwoording is volgens Petrus het doen van het goede omdat het goed is, in het kwetsbare en aangevochten, maar niettemin taaie vertrouwen op Gods goedheid. 'Wie zal u kwaad doen, als u zich inzet voor het goede?', vraagt hij retorisch (vers 3). Of, in de woorden van zijn collega-apostel Paulus: 'Als God vóór ons is, wie zal dan tegen ons zijn?' (Romeinen 8,31).

Dit heeft direct consequenties voor hoe wij de soms taaie strijd om te bestaan en voort te bestaan ervaren en beleven. Ik las in een publicatie over de heilige Charles de Foucauld (1858-1916) en zijn visie op hoop de volgende tekst van zijn hand:

Moeilijkheden vormen geen vluchtige omstandigheden die je als een windvlaag voorbij laat razen om pas weer aan het werk te gaan als het weer wat rustiger is. Nee, ze zijn de normale toestand. Wat we ook aan goed willen doen in ons leven, we moeten er vanuit gaan dat we het in moeilijke tijden zullen moeten doen.

De apostel Paulus gaat nog verder en schrijft dat christenen zelfs verheugd zouden moeten zijn om hun beproevingen, vanuit het besef

dat verdrukking leidt tot volharding, volharding tot beproefde deugd en die weer tot hoop. En de hoop wordt niet teleurgesteld, want Gods liefde is in ons hart uitgestort door de Heilige Geest die ons werd geschonken (Romeinen 5,3-4).

Uit de moeilijkheden wordt hoop geboren. Dankzij de moeilijkheden zijn wij niet langer in de verleiding te pochen op ons succes of te vertrouwen op eigen kracht. Het enige dat trekt is de kracht van het goede zelf en het appel dat het op ons doet om te worden geëerd. Langs deze weg ontdekken wij onze gevoeligheid voor dit appel, en zo de liefde van God die de Heilige Geest in ons hart heeft uitgegoten.

Niets anders dan deze liefde kan uiteindelijk de grondslag van het Huis van Dominicus zijn.

Erik Borgman, lekendominicaan
voorzitter van de programmaraad van het Huis van Dominicus in Utrecht

De website van het Drugspastoraat Amsterdam is hier te vinden:

<https://drugspastoraat.nl/>.

De website van het project *Walk of Life* is hier te vinden:

<https://walkoflife.nu/#content>.